

เอกสารอ้างอิง

- กรมป่าไม้. 2534. รายงานสรุปสถิติป่าไม้ของประเทศไทย ปี 2534. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง และคณะ, บรรณาธิการ. 2534. วรรณกรรมของการบุกเบิกที่ดินทำกินในเขตป่า. กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- ดรรชนี เมตตาริกานนท์ และ วิยุทธ์ จำรัสพันธุ์. 2532. การเปลี่ยนแปลงและรูปแบบการพัฒนาหมู่บ้านป่าไม้ : ศึกษาเฉพาะกรณี บ้านราษฎร์สามัคคี ต.โนนสมบูรณ์ อ.เสิงสาง จ.นครราชสีมา. โครงการวิจัยวนศาสตร์ชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทองจันทร์ หอมเนตร. 2536. วนเกษตร : ทางเลือกสำหรับการพึ่งตนเอง กรณีศึกษาพื้นที่ภายใต้โครงการนำร่องวนศาสตร์ชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 6(4) ตุลาคม-ธันวาคม : 2:35.
- ประสิทธิ์ คุณรัตน์. 2536. อมตะปัญหาที่ดินป่าอีสาน. จุลสารวนศาสตร์ชุมชน 6(2) เมษายน-มิถุนายน : 2-10.
- . 2536. บทบาทผู้นำท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. จุลสารวนศาสตร์ชุมชน 6(3) กรกฎาคม-กันยายน : 7-14.
- ประสิทธิ์ ประครองศรี และคณะ. 2537. ระบบการจัดการพื้นที่สาธารณประโยชน์ของชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประเวศ วะสี, ศาสตราจารย์ นายแพทย์. 2535. บทบาทภาครัฐในการร่วมปกป้องสภาพแวดล้อมโลกในสายตาดวงศกรเอกชน. เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการทางวิชาการ โครงการกระจายการผลิตในเขตชลประทานราษฎร์ภาคเหนือ ประจำปี 2535. สำนักงานเกษตรภาคเหนือ สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- พิทยา เพชรมาก. 2536. กลยุทธ์การใช้ประโยชน์ที่ดินโดยระบบวนเกษตร. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง การพัฒนานวนเกษตรในประเทศไทย โรงแรมฮอติเดย์ การ์เดน. อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.
- เศรษฐกิจการเกษตร, สำนักงาน. ศูนย์สถิติการเกษตร. 2537. สถิติการเกษตรของประเทศไทย ปีเพาะปลูก 2536/37. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพฯ มหานคร.
- สถาบันวิจัยและพัฒนา. 2536. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภาคอีสานโดยองค์กรชุมชน. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุวิทย์ สุขมานพ. 2536. ที่ดิน ป่า ความอยากไม่มีที่สิ้นสุด. จุลสารวนศาสตร์ชุมชน
6(2) เมษายน-มิถุนายน : 18-21.

อำนวย คอวนิช. 2528. วนศาสตร์ชุมชน. กรุงเทพมหานคร : คณะวนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Tan-Kim-Yong, Uraivan. 1984. Participatory Land-Use Planning as
a Sociologica Methodology for Natural Resource Management.
Faculty of Sociology, Chiang Mai University. (Unpublished).

กรณีศึกษา : บ้านหนองผักแว่น กิ่ง อ. วิบูลย์รักษ์ จ. อุดรธานี
ป่าสงวนแห่งชาติ ชื่อ ป่าไผ่และป่าโคกไม้้งาม

ประชากร

เมื่อปี พ.ศ. 2539 บ้านหนองผักแว่นมีประชากรทั้งหมด รวม 428 คน โดยแยกเป็นชาย 231 คน หญิง 197 คน ครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนมากที่สุด 10 คน และน้อยที่สุดจำนวน 2 คน ครัวเรือนส่วนใหญ่มีสมาชิกในครัวเรือน 4 คน อัตราการเพิ่มของประชากรลดลง เนื่องจากราษฎรที่มีการวางแผนครอบครัว

ประชากรที่อยู่ในวัยก่อนเรียนภาคบังคับ ((อายุต่ำกว่า 1 ปี ถึง 7 ปี มีจำนวน 28 คน อยู่ในวัยแรงงาน (อายุตั้งแต่ 8 - 15 ปี) มีจำนวน 86 คน อยู่ในวัยแรงงาน (อายุตั้งแต่ 15 - 60 ปี) มีจำนวน 289 คน และอยู่ในวัยชรา (อายุตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป) มีจำนวน 25 คน) ดังนั้นสัดส่วนของวัยแรงงาน ต่อวัยพึ่งพา (วัยเด็ก + วัยชรา) เท่ากับ 2: 1 อัตราการเพิ่มของประชากรในหมู่บ้านได้ลดลงตามลำดับ เนื่องจากมีราษฎรประชากรบางส่วนได้ อพยพอย่างถาวรไปทำงานต่างจังหวัด เช่น กรุงเทพฯ ชลบุรี ระยอง และสภาพทางเศรษฐกิจที่ราษฎร ต้องใช้จ่ายสูง ในการดำรงชีพเป็นตัวบั่นทอน พร้อมทั้งความได้ผลของการณรงค์เกี่ยวกับการคุมกำเนิด

การศึกษา

บ้านหนองผักแว่น มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ 1 โรงเรียน ตั้งขึ้นมาตั้งแต่ พ.ศ. 2503 ปัจจุบันมีครูทั้งหมด 6 คน ประชากรส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 ประถมศึกษาชั้นปีที่ 7 ประถมศึกษาชั้นปีที่ 6) ส่วนการศึกษาที่สูงกว่าภาคบังคับมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น กล่าวคือ มีผู้สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปี พ.ศ. 2532 จำนวน 8 คน และเพิ่มเป็น 20 คน พ.ศ. 2536 ด้วยสาเหตุที่รายได้ของประชากรสูงขึ้น และต้องการประกอบอาชีพอื่น ๆ นอกจากอาชีพเกษตรกรรม

วัด

ในหมู่บ้านหนองผักแว่น มีวัดจำนวน 2 แห่ง มีพระภิกษุและสามเณรจำพรรษาอยู่จำนวน 6 รูป ราษฎรในหมู่บ้านได้ใช้ประโยชน์จากวัดในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ การทำบุญ การบวชตามประเพณี การประกอบพิธีฌาปนกิจศพ สงกรานต์ และบุญประเพณีอื่น ๆ ใช้ศาลาวัดเป็นสถานที่นัดหมาย อบรม ราษฎรได้ให้ความ